

håll för bevarande af Statens rätt och säkerhet, som Riksdagen kan finna lämpligt stadga.

Nödiga, frågan belysande handlingar, skola till Stats-Utskottet ingifvas — dit jag anhåller, att denna motion må remitteras.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Oscar Hedenberg.

Häruti instämmer:

C. J. Svensén.

N:o 266.

Af Herr L. J. Hierta: Om ändring i gällande konkurslag.

Uppå anmodan af flera här boende affärsmän väcktes af mig vid nästlidna års riksdag motion, angående ändring och tillägg i åtskilliga delar af nu gällande konkurslag. Mig har visserligen vederfarits den tillfredsställelsen, att Riksdagen fästade afseende vid några delar af denna motion, och att de beslut, Riksdagen i anledning deraf i dessa delar fattade, nu äro lag. Men, tacksamt erkännande detta, har jag dock, efter förnyad anmodan af sanma affärsmän, ansett mig icke böra afstå från att ånyo underställa Riksdagens pröfning en i min förra motion upptagen vigtig punkt, hvilken allt mer och mer börjat betraktas såsom eu lifssak för affärlifvet, nemligen frågan om det s. k. tvångsackordets inskränkande.

Uti min förra motion hade jag sökt temligen fullständigt redogöra för de skäl, hvilka synas kraftigt tala för vidtagande af en förändring i den nu gällande bestämmelsen om tvångsackorderna. Jag vill icke trötta med upprepande deraf, utan allenast hänvisa till berörda motions innehåll. Lag-Utskottet hade, för afstyrkande af motionen i denna del, till en början anfört åtskilliga, ur theoretisk synpunkt rigtiga satser, angående pluralitetens beslutanderätt i bolag, de må nu vara tvungna eller frivilliga. Jag vill icke tvista med Utskottet om dessa satser, utan blott tillkännagifva

min åsigt vara — hvad erfarenheten ock torde hafva låtit en hvar inse, som haft att skaffa med konkurser — att förhållandet i praktiskt hänseende långt annorlunda gestaltar sig, än hvad theorien gifver vid handen. Vore beslutet om ackords antagande alltid eller i de flesta fall ett sannt uttryck af den pluralitets mening, som konkurslagen för ackords erhållande föreskrifver, så vore derom intet anmärkningsvärdt att säga; men då erfarenheten gifvit vid handen, att sällan sådan pluralitet erhålles annat än genom medel, som lagen visserligen i flera fall betraktar såsom straffvärda, men icke kan anvisa något sätt att upptäcka, har ackordet urartat och blifvit något, hvartill det aldrig var ämnadt, nemligen en förvärfskälla. Hvad min förra motion i detta hänseende innehåller, uppgiften om de många sätten att bereda sig pluralitet för ackord, har icke blifvit vederlagd, och likväl har man ansett ingenting böra eller kunna göras för stärfjande af ett missbruk, som tillskyndar den hederlige affärsmannen förluster och hotar att undergräfvä all moral i affärlifvet.

Lag-Utskottet tröstar Riksdagen med den försäkran, att, om missbruk i afseende å tvångsackord egt rum, antalet af sådana missbruk dock icke är så stort, att det kunde anses oroväckande, och anför till stöd härför att, enligt Herr Justitie-statsministerns embetsberättelser, af de år 1865 vid underrätterna handlagda konkurs- och urarfvamål, 5,760 stycken, endast 225 blifvit genom fastställt ackord afslutade och att af de år 1866 vid samma rätter behandlade dylika mål, utgörande 6,725 stycken, blott 230 blifvit ackordsvis afslutade. Jag vågar icke påstå, men befarar dock högeligen, att dessa siffror, i anseende till den erkända otillförlitligheten af en del primäruppgifter för vår statistik, icke äro fullt exakta. Af specifik uppgift öfver de *i landsorterna* inträffade konkurser, hvori Stockholms köpmannaförenings ledamöter äro intresserade, och hvilken uppgift jag anhåller att få till Lag-Utskottet öfverlemnad, inhemtas nemligen, att af de år 1867 afslutade dylika konkurser, utgörande 258 stycken, ett antal af 103, eller nära hälften, blifvit medelst ackord uppgjorda, och att af 1868 års enahanda konkurser, 268 stycken, icke mindre än 127 genom ackord afslutats. Från Stockholms Rådstufvurätt har jag ännu ej varit i tillfalle att erhålla fullständig uppgift i detta hänseende, men en af de Rättens ombudsmän, som domstolen förordnat för konkursmål i Stockholm, har meddelat mig, att af de konkurser, hvori han haft ett sådant uppdrag, 49 stycken år 1867 afslutats på följande sätt:

Genom fastställt tvångsackord från 5 till 40 procent	10 st.
Genom afskrifning, i följd af bristande tillgång till konkurskostnaderna	14 „
I följd deraf att icke någon borgenär sig anmält	1 „
Genom slutredovisning, utan den ringaste utdelning	9 „
Genom slutredovisning med utdelning, emellan $\frac{1}{4}$ och 10 procent	15 „
	tillhopa 49 st.

Är förhållandet i allmänhet likartadt — och jag har grundad anledning antaga att så är — så synes ackordet vara regel, icke undantag, *i sådana konkurser der någon egentlig tillgång finnes*. Flertalet konkurser är icke sådant och anledningen,

hvarföre ackord icke ifrågakommer i det jemförelsevis största antalet konkurser, är icke, såsom Lag-Utskottet synes antaga, borgenärernes vägran att antaga ackord, utan helt enkelt den omständigheten, att icke någon eller högst ringa tillgång finnes i behåll, då konkurs ändtligen göres.

Straff för sentidig konkurs finnes visserligen i konkurslagen, men stadgadt under sådana ordalag, att det högst sällan, om ens någonsin, kan utkrävas. Hvem kan, såsom 130 § konkurslagen fordrar, lagligen bevisa att konkursens uppskjutande skett i uppenbar afsigt att konkursen fördröja? Och för öfrigt är borgenärs förlust lika kännbar, om kriminellt straff kan af gäldenär utkrävas eller ej. Enda korrektivet mot sentidig konkurs synes mig vara, att icke alltför låga tvångsackord må fastställas. Svårigheten att rättvist uppdraga strecket medger jag gerna vara ganska stor, men ett sådant streck finnes emellertid i andra länders konkurslagar. I Frankrike tillvägagår man så, att konkursdomstolen, med ledning af gäldenärs böcker, får bestämma konkursens början till den tid, då obeståndet kan anses hafva i verkligheten inträddt, men sådant medför olägenheten af återgång utaf en mängd transaktioner, som på god tro blifvit med insolvent person slutna, oaktadt man icke egt kändedom om hans obestånd; och då här i landet icke finnes den kontroll å affärsmäns böcker, som i de flesta handlande länder utbildats och finnes i fransyska lagen temligen genomförd, skulle det vara vanskligt att med ledning af sådana böcker, som vid konkurser hos oss ofta företes, söka bestämma tiden för det verkliga obeståndet.

I sådana fall, då gäldenärens ställning påkallar deltagande, lärers sådant icke komma att saknas, och Lag-Utskottets erinran, att gäldenär, som drabbats af en oförvållad olycka, icke borde betagas möjligheten att genom tvångsackord, äfven när det ginge under det så kallade strecket, förbättra sin ställning, torde derföre icke förtjena mycket afseende. Innan tvångsackordet tillkom, erhöll redlig gäldenär nästan alltid ackord, utan att lagen behöfde dertill hjälpa honom.

På grund af hvad jag haft äran anföra, får jag vördsamt föreslå,
att gällande konkurslag i så måtto må ändras, att ackord, understigande 50 procent eller något annat lämpligt belopp, icke får af konkursdomstolen fastställas.

Jag öfverlemnar åt Lag-Utskottet, dit motionen torde blifva remitterad, så väl att föreslå det belopp, hvilket i berörda hänseende må anses lämpligt, som att uppställa den förändrade redaktion i lagtexten, som af motionens bifallande må föranledas.

Stockholm i Januari 1869.

L. J. Hierta.